
Tamás Dénes

(A HÍD)

RÉSZLET AZ ÉLŐ HÁZ CÍMŰ REGÉNYBŐL

„A szerelemben az a szar, hogy nem minden, és a szerelmen kívül unalmas a többi benne” – mondja Nyugi az egykedvű hangján, kényelmesen elfeküdve a sarokban elhelyezett ágyon. Akár egy nyugtalanító rejtvény feszül ki a kinyilatkoztatása a levegőben, alig lehet érteni belőle valamit, sőt, amit felfog az értelem, azt is tagadni kell egyből, vissza kell utasítani, vagy, mert cáfolni nem lehet, kitörölni, elfelejteni. Még hogy nem minden a szerelem? Hogy lenne valami rajta kívül is? Valami unalmas, monoton, álmosító, eseménytelen. De mi? Mikor még a Flórától elválasztó távolság is elevenen feszül ki közöttük. Még várakozni is izgalmas rá, hiszen az eltiktakoló másodpercek, az otthoni álmatlan, szétizzadt éjszakák is a vele való találkozás kezdetét jelzik. Vagy ott van a nyári vakációban a falujába vezető vonatút, az a nyolc és fél óra utazás a bűdös, mocskos személyvonaton. Hogyan lehetne elmagyarázni azt a zsidobongó érzést, ami a vonatút során támad fel benne? Amit minden táplál, ami körülötte feltűnik, történik. A lassan begördülő és távolodó állomások, az egymás után sorjázó villanypóznák vágója, a tekintetbe belekapó táj felvillanó és egyből kihunyó alakzatai: a hullámzó dombhátak, az elkígyózó folyókanyar, rajta lengőhidak sokasága, a magasra rakott kőkerítés, a fák lobogó koronái, a felhők feldúlt ábrázata. De leginkább az a mérhetetlen szabadságérzet, ami a vágatózó vonat feltárt ajtajában fogja el, amikor a veszéllyel nem törődve kiáll a vaslépcsőre, a lába alatt elrohanó töltés fölé, nekiveti hátát a vasajtónak, egyik kezével az ajtó kilincsét markolva, és menetirányt beletartja az arcát, az egész testét a szembe csapó szélbe, a látóhatár tetejére szinte odaszegeződött nap ragyogásába, az egész elszárguló mindenségbe. Az elemek között állva minden porcikája száguldással, szédülettel töltődik fel, meg egy sejtelmes bódulattal, ami mintha azt próbálná a tudomására hozni: minden egyes állomással, minden egyes fejveszetteen rohanó póznával, dombhátal, sziklabérccel nem elfogy a táv, hanem a közelség növekedik.

Nem is növekedik, itt van, mindent megszólít, elborít, életre hív.

Most éppen ezt a közös télutói kirándulást, amely ki a városból, a Szarkakőre, a várostól jó pár kilométerre található sziklafalig vezet. Furcsa azt

mondani: közös kirándulás. Ott, ahol minden közös, felesleges ez a jelző. És minden közös, ahol ketten megfordulnak. A „mi utcánkon” mennek ki a városból, a „mi cukrászdánkban” kanalazzák be a „mi krémesünket”, a „mi padunkba” ülnek be szilenciumon a tanulóba, a „mi asztalunkhoz” huppannak le ebédelni a kajáldában, a „mi sírunkhoz” mennek ki olvasni a temetőbe, a „mi stoppoló helyünkre” állnak ki autót fogni, hogy átruccanjának a szomszéd városba könyveket vásárolni. Még a város mellett elhaladó vasúti sínekből is a „mi sínjeink” lesznek, pedig annak a talpfáin csak egyszer ugrálnak hosszasan, a hátukban percről percre növekvő veszedelemmel. Mindenütt, mindenben ott van ez a „mi”. Csak éppen ebben a „mi”-ben nem egyenlően oszlanak el ketten. Jóval több van Flórából, mint belőle. Sőt, ő nincs is benne egyáltalán, csak annyiban, hogy látja, érzi Flórát, ahogy végigmegy az utcán, ahogy beül a cukrászdába, a padba, ahogy olvas Tutukánk sírja mellett, ahogy nyugalmat erőltetve magára, kezével intetet a szembejövő autókna. Látja mozdulatait, kezének akkurátus ívét, ahogyan a bal oldali fülcimpája mögé igazítja hajtincseit, szemgolyóinak repdeső mozgását, ahogy a könyvek fölé hajolva olvas, látja mozgás közben az enyhén kifelé hajló lábszárait, amitől picit imbolygóvá változnak lépései, mintha mindig egy hajó fedélzetén haladna előre. De ezek csak apró mozzanatok, részletek, amelyek rávetülnek helyekre, tárgyakra, hogy beemeljék őket a közösbe, amitől ezek a helyek és tárgyak kiszakadnak a térből és az időből, létezésük csak saját maguk halovány másolatává változik, és nekiindulnak, keringeni kezdenek egy széttört és összerakhatatlan örökkévalóságban, mint bolygók egy bonyolult, áttekinthetetlen csillagrendszerben.

Az egész, a minden, valamivel másképpen történik meg.

Mintha egy időtlen, parttalan, befoghatatlan tágulásra hosszasan képeket exponálnának rá. Szétszórt, töredezett, mégis összefüggő képeket, egy táj mozaikjait, amelyeket nem lehet összerakni, nem is kell, mert nem önmagukért vannak ezek a képek, hanem hogy jelezzenek valamit, ami másként nem tud feltűnni, nem tud megmutatkozni.

Mintha leginkább egy táj képe állna legközelebb ahhoz, amit ilyenkor érezni lehet.

Először az út tűnik fel. Oda és vissza lehet menni rajta. Hosszasan visz ki a városból. Igaz, ezt csak érezni lehet, valami mérhetetlenül jót, fontosat, jelentőset, ami ott van ebben a közös vonulásban. Látni azonban csak két képet lehet, az ismétli magát, akár a végtelenségig: egy hosszasan jobbra kanyarodó, emelkedő útszakasz, amelyet mindkét oldalon sűrűn beültetett, alacsony fenyőfacsemetek szegélyeznek, meg néhány idevillanó nedves

sárrög, ugyanott a földön, ahogy szétnyomódnak, szétkenődnek a lépések súlya alatt.

Mi állítja meg, rögzíti azt, ami jelentéktelennek tűnik? Mi van e képek mögött? A figyelemnek, az érzések folyásának milyen megugrására volt szükség, hogy megmaradjanak? Minek kellett történnie, hogy hirtelen rájuk exponált a tekintet, kimerevítette, rögzítette őket, és elhelyezte az emlékezet tárházába. Ami, érződik, minden, csak nem ház. Semmiképpen sem ember építette, nem ember munkálta meg. Ezért irányítani sem tudja. Barlangszáda? Szakadék? El-elduguló szűrőrendszer, ami a szívet, az elmét védi? Átjáró a mennyországba? Kapu a pokolba? Buzgár egy hatalmas víztározó gátjának oldalán? Nem lehet tudni. Csak a sohasem létezett, soha meg nem mutatkozott egészből lehetne visszafejteni a választ, ahogy ezeket a képeket is. Mert itt vannak ezek a képek, meg a visszaútból is néhány: hófoltokkal ragyásított alacsony dombok hullámozása a szikár, szürkés ég alatt, sűrű bokrokkal szegélyezett, girbe-görbe patakmeder – mind itt vannak, és, mint éjszakai égen a villám cikázásai, jelzik a tágulás mértékét, vagy miért ne, mértéktelenségét.

Mert elég, hogy megérkezzenek a sziklafalhoz, egyből megugrik a tágulás. Ahogy a képek is sorjázni kezdenek. Egy keskeny sziklakiugróra állnak ki, majdnem a mélybe zuhanó mart szélére. Hallgatnak, nem szólalnak meg, közelebb vannak egymáshoz, mint amit a szavak ki tudnának fejezni. Csak fázósan egymáshoz tapadnak, és nézik ezt a barátságosan hullámozó vidéket.

A tél még nem vonult ki egészen a tájból, rajta hagyta fehér pamacsait. Egészen a Budvár erdős oldaláig el lehet látni innen, ahogy az oldalban lefutó gyümölcsös is felsejlik a távolban. De még a város egymásra tapadt, eltorzult épületei is tisztán kivehetőek. A földfelszín egymással párhuzamos hullámozása vonul végig a dombokon. Benne egy idegen teljesség építi fel magát kockáról kockára; kimért, belső arányosság, térbe bekötött, de mégis szabad, lélegző távlat, ami végül nekifeszülve, szinte rápréselődik a lát-határ kékeszürkés vásznára. Mert ez érződik leginkább, a rápréselődés, a ráfeszülés, mintha túl szűknek bizonyulna ez az emberléptékű forma, hiába lehet oda-vissza vonultatni a tekintetet rajta, az végül mindig a kékes-szürke háttéren állapodik meg, azt próbálja szétszakítani.

Pedig nincs szükség erre. A lábaknál egy másik tágasság igézi magához a tekintetet. Önkéntelenül közelebb lépnek a sziklafal széléhez, egészen oda, ahonnan mélybe hanyatlik a mart. A cipőjén akad meg egy pillanatra a szeme, mintha félne attól, hogy egyből az előtte megnyílóra fókuszáljon.

Mintha érezné, hogy nem lesz többé visszatérése onnan. Megint a piros csíkos, foszladozó sportcipő van a lábán. Miért nem fáznak a lábai, csodálkozik el. De nincs idő ámuldozni, a lábaknál eddig csak mocorgó szédület felér hozzá, és teljesen lefoglalja magának az érzékeit.

Nem állnak túlságosan magasan. Nem törpülnek el túlságosan odalent a dolgok, még minden tisztán kivehető. Csak néhány emelettel lehetnek a fák csúcsai fölött, kopasz koronák bólogatnak odalent, de a lenti tisztás is világosan idelátszik: hófoltos, süppedékesnek tűnő felület, rajta néhány hatalmas szikladarab, közöttük elkanyargó, soványka ösvény. De nem a beazonosítható elemek a jelentősek, hanem a közöttük létesülő viszony, annak az örvényszerű jelenléte próbálja vallomásra fogni őt. Még nincs egy ilyen látvány: egyszerre zuhan szerteszét és áll egyben, ami van. A vonzottság és az iszony egyszerre része a dolgoknak. Szinte bele lehet nyúlni az alattuk remegő, kavargó térbe. A távolság tűnik legyőzhetőnek, átléphetőnek. Megigézően közelinek. Mintha hazaérkezhetne. Hazaérkezhetnének. Jobban magához vonja Flórát. Úgy érzi, a legszebb ajánlatot teszi meg neki, amit egy ember a másíknak tehet.

„Ugorjunk le. Együtt!”

Vajon megszólalt? Vajon kimondta egyáltalán ezeket a szavakat? De nem is ez a fontos. Hanem csak az, hogy ráérezett, ebben az űrben, ebben a zuhanásban van a helye annak, amit Flóra iránt érez. Mintha megértette volna, miért vágta a tigris velük, amikor testetlen közelségben összeforrnak a hasában. Minden, ami közöttük történt, történni fog, ebben az ugrásban tud otthonra lelni. Két áttetsző, gyönyörűsége árny vált le róluk, és zuhanni kezdett lefele ebben a mindennél erősebb valóságban. A levegő befogadta őket. Nem fognak összetörni a földön, szétkenődni a sziklatömbökön, hiszen odalent az idő, a tér visszafordul önmagába. Emeletek sokaságai nyílnak meg a légben. Mindent, még a képzelet legnyugtalanítóbb árnyait is be lehet dugdosni süvítő réseikbe. Érzi, ezekben a résekben vannak a legnagyobb védettségben, biztonságban. Ott nincs, ami elválassza egymástól őket. Ott aztán tényleg nincs mitől félniük.

Egy ilyen résben kell legyennek most is, amikor Flóra lemossa a testéről a másnaposság megtörtségét, csatakját. Pénteken megint inni voltak, majdnem az egész háló, a vasúti sínek melletti pizzázó földszinti kocsmájában. A reggel alig őriz meg valamit az estéből, csak a teljes szétesettség, erőtlenség jelzi: megint nagyon elszaladt a ló velük. A többiek is még mind alszanak, mint ledobott cementes zsákok, ruhásan hevernek az ágyaikban. Mintha töviskoronát viselne a fején, úgy hasogat a homloka. Meg a taccsot

is kidobta az éjszaka az ágyban, az ágy mellett a földön, meg a párnája sarkán lepedékes hányásfolt éktelenkedik, de még a hajára is került belőle valamennyi, csimbókosan tapadnak össze a hajszálak a fején. Büdös, lepedékes a szája. Utálja magát.

Hozzá se szól Flóra, amikor reggel benéz a szobába. Nem kezdi vádolni, felelősségre vonni. Leül mellé az ágyra, nézi, nézi, lassan felvonja a szemöldökét, majd megfogja a kezét, felhúzza az ágyból, és a kezétől fogva bevzeti a mosdóba. Egyik csapnál langyos vizet enged egy műanyag mosdótálba, leteszi a betonra a tálat, és kezdi lefejtetni a testéről az elkoszolódott pizsamaruhát, egészen addig, míg egy szál alsónadrágban marad. Szégyelli magát előtte, szégyelli az alig hatvan kilóját, a kilátszó bordáit, a beesett mellkasát, a vézna combjait, hogy szinte lecsúszik a bő, gyanús színű alsónadrág a derekáról; szerencsére megtartják a kiugró csípőcsontjai. Húzódózni kezd, tiltakozni a kezeivel, nem akar beleállni a mosdótálba, egészen addig, míg Flóra megelégedi a huzavonát. „Ha nem moslak meg, semmi közöd sincs hozzám” – mondja határozottan. Majd leveti a felsőruháját, csak egy feltúrt ujjú ingecske marad rajta, törülközőt köt a dereka köré, és, vízbe mártogatva egy rongydarabot, elkezd lassú, óvatos mozdulatokkal törölgetni a testét.

Mivel lehetne visszaadni a víz simogatásának az erejét? Ahogy bársonyosan lecsorog a lapockák között, a háton, a hason, a combokon. Lassan csepeg alá a mosdótálba, apró hullámokat keltve odalent. Hűvös érintés, ami felkelti, életre hívja a test szendergő, még be nem mocskolt erőit. Mindehütt megérintve érzi magát. Mintha áradni kezdene a teste, benne pedig virulni a csont. A gyomrában melegségfolt, fényfolt jelenik meg, ami gyorsan szétsugárzik, szétárad az egész testében. Már nem fáj semmi, elhagyta a fájdalom, a megtörtség, frissnek, könnyűnek érzi magát. A rosszul záródó csapokból nekiinduló és a mosdókagylók kerámiaaljának nekiütődő vízcseppek máskor bántó, szúrós hangja is elviselhetővé szelídül most. Ragyognak a vízcseppek a kifeszülő bőrén. De azt érzi leginkább, bárki elé odaállhat, hogy megítélje: ki ő, mennyit ér. Nem fél semmitől. Soványsága, meztelensége, védtelensége az ereje. De azt is tudja, nem rendelkezhetne ezzel az erővel, ha Flóra meg nem mutatja, hogy birtokolja, az övé.

Szét lehet ezt törni? Meg lehet ezt szüntetni? Ki lehet esni a levegő réseiből?

Nem könnyen, nem egyből.

Csak a végén lehet biztosan tudni, mi roppantja meg az egészet. Mi lopja be a kételyt a bizonyosságba, ami aztán hétről hétre, hónapról hónapra

észrevétlenül fertőzni, majd még később, rágni kezdi a gondolatokat, az érzéseket.

Amikor megtörténik, csak egy szinte észrevétlen lökésnek érződik. Majd teljesen el is tűnik az elkövetkező napok, hetek, hónapok folyásában. „Hajaska azt akarta, hogy újra járjunk. Visszautasítottam” – böki ki Flóra néhány nap múlva, miután visszatér a hétvégi kirándulásról, ahová nélküle ment el. Pontosabban, nem is tér vissza, már nem ő érkezik meg, hanem csak az üres porhüvely, aki itt van, itt történik, de még sincs jelen. Csak pislog, amikor a Dzsungelben az ölében ül a padon. Pislog mellette a szilenciumon, mindenhol, ahová együtt mennek, mintha nem is őt nézné, hanem egy hatalmas, üres falat, amit nem tud befogni a tekintetével. Nem lehet megharagudni rá, mire is, nincs mire lefordítani ezt a vallomást. Hiszen még a féltékenység görcsei sem léteznek közöttük, különben is, egy hét múlva a pislogás is eltűnik, visszatér a jelenlét Flóra szemébe. Csak a lökés érződik, mintha egy pillanatra a föld válna papírvékonyra a láb alatt, és ezután ezen kellene járni, de utána eltűnik ez az érzés is, túl mélyen lüktet át a lökés, nem tud belekapni semmibe, amit magáénak érez, gondol, ezért meg sem tud fogalmazódni, még indulattá, dühhé sem tud fejlődni, hogy levezetődjön.

Csak a világot szedi szét észrevétlenül.

De úgy, hogy közben minden marad a régiben. Maradnak a „mi sétáink”, az együtt tanulások, a könyvvásárlások, ami után egy feldobott pénzéremmel döntik el, ki lesz a könyv elsődleges tulajdonosa, amit azért mindketten szignálnak aláírásaikkal. Marad a lassan elpergő nyár telített üressége, a feléje vezető hosszú vonatút felizzított heve, az öröm még tudatlan pulzálása a hasban, maradnak a cipővel szétsikált ondófeltok a tan- és a tanulótermek padlózatán, de leginkább a Flóra testére tetovált tágasság marad, a naplemente, kikeverhetetlen színeivel, aminek mintha ő adna nevet, de ő szólítja elő az erdő titkolózó neszeit, a fűcsomók sugdolózását, a befagyott tócsák sikamlós ropogását is.

A változás máshonnan érkezik.

Nem is érkezik, egyből itt terem, előnt, kitölt mindent. Tárgytalan feszültség, akaratra álcázott kétely, bizonytalanság, kérésként felmutatott birtoklásvágy, közös célnak beállított önzőség.

Száguldó, önnön sebességüktől elemésztődő meteorok ütköznek így össze az éjszaka egén.

Éppen az oroszlánok közelében állnak, egymással szemben, a bentlakás fölötti macskaköves úton. Biztosan veszekednek, hiszen tátog a szájuk, sze-

meik ki vannak meredve, az arcvonásaik el vannak torzulva. Csak éppen valamilyen érzékelhetetlen erő nullára húzta le a hangot, így az egész part-ra vetett halak tátogásaként hat. Ilyenkor különben is elégtelenek a szavak. Ezért kell ordítani, sikítani őket. Vagy ha már ez sem segít, köpni kell. Phüü. Csattan Flóra nyála az arcon. És mintha hirtelen egy pillanatig a hangot is felhúznák, a szavai is elérik. „Tudatosan gyűlöllek!” – sziszegi oda a mondatot. A gyomrában hangzanak vissza a szavak. Szinte felhordják a tartalmát. Érti, meg tudná ütni. De ez is kevés lenne. Visszaköp. És innen nincs megállás. Percekig köpködik egymást. Némán, ütemesen, önnön kínjukba dermedve. Csak Flóra lávaszínű szeme mered rá, miközben az arcát lassan elfedik a köpések nyomai, de az ő arca sem fedetlen, a nyál lárvaformái lassan araszolnak alá a homlokán, az arcán, a szemei között, égető maszk feszülhet így az arc húsára, bántó, idegen szagú, hűvös lepedék, szinte magával fejt, lenyúzza a bőrt, lüktet a hús alatta, valami nem emberi van ott rajta, de az is néz szembe vele... egy másik védtelenség, egy másik közelség, együvé tartozás.

Azért ez más foka a meztelenségnek, mint amit a mosdóban érez, miközben Flóra óvatos mozdulataival lemossa a testét.

Mégis ugyanaz. Mert, alig fullad ki a düh bennük, megint ugyanazt érzi Flóra iránt, mint eddig: a teljes odaadást. Megfogja a két kezét, de még előtte a vastag pulóvere ujjával óvatosan letörölgeti arcaikról a nyálfoltokat, és így, kézen fogva, a másik szájszagával megjelölve, még percekig állnak egymással szemben az oroszlánok mellett, mint akikre egy tornádó sújtott le, amely feldúlt, szétdobált mindent, most pedig a legnagyobb alázattal, tapintattal kellene a helyére rakni a dolgokat, így próbálva meg elfelejtetni a rombolás felmérhetetlen munkáját, tudván azt, hiába kerülnek vissza a dolgok a helyükre, mégsem lesz semmi ugyanolyan, mint előtte.

Később többször lecsap a tornádó közéjük. Más testnedvek is nekiindulnak. Flóra vére dől az orrából, miután kézháttal arcon üti. Túlméretezte az ütést, ennyit tud, pedig csak jól rá akart ijeszteni, hagyja abba a hisztit, ne mind pánikoljon neki; „kutyaharapást szőrével”, olvasta valahol a tanácsot, ezért csapott oda. Most pedig ott áll, nézi, mi történt, néz tehetetlenül, miközben patakokban dől Flóra orrából a vér, és kifordult szemekkel csak sikít, sikít, hörgésbe, vonyításba fordul át a hangja, nem lehet megnyugtatni, mintha ledöfték volna, teljesen véres az arca alsó fele, de még a blúza eleje is. Mégsem ez bír a legerősebb jelenléttel, hanem Flóra arca, miután átvonul a roham rajta. Mert idővel elmúlik a pánik, csillapodik Flóra zihálása, kisimul az arca, de nincs gyűlölet, harag rajta, hanem teljesen ért-

hetetlenül, miközben ő egy megvizezett zsebkendővel a vérfoltokat próbálja felitatni róla, a megverték, a megalázottak álmodozó méltósága jelenik meg a szemében. Hallgat, nem panaszkodik, nem vádol, csak ellágyult vonásokkal, tétován néz maga elé, egyszerűen szelíd, lehetne mondani, ha jó lenne valamire ez a szó, de melyik szó tudná visszaadni azt az érzést, ami ez az arc látványa után támad fel benne, ami azt jelzi világosan, egyértelműen: nem lehet többet megütni. Nemcsak őt nem. Senkit.

Érinthetetlen Flóra.

Amitől csak egy lépésnyire van az, hogy elérhetetlen. Távol került tőle. Mert a harc folytatódik. De már nem kívül, vagy lehet ott is, de mit számít az, mit számít ahhoz képest, hogy azt kezdi érezni: elveszítheti Flórát. Hogy talán már nem szereti. Nem szereti eléggé. Kevés hozzá. Valami rossz van a torkában összegyűlve. Egymásra hengerelt, szétszalazhatatlan érzések sokasága, amit nem lehet a torkon csak úgy letuszkolni, hogy aztán el-emésztődjön a mélyben, a sötétben. Nem emésztődik el semmi, és a sötét is veszélyes. Irtózatos. Csillagtalán, mocsárszagú éjszaka borul rá, ami alól ki kell szabadulni. De hová? Amikor látszólag nincs semmi baj, hisz még mindig együtt vannak, együvé tartoznak, együtt történnek mindenütt. Mégis olyan, mintha egy folyamatosan repdeső szívverésből minden harmadik ütés kimaradna. Nem ütne ott a szív. És ahogy telnek az órák, a napok, hetek, hónapok, a hiány is növekedésnek indulna ezáltal. Az üresség a szívben. A halál szinkópája. Hogy lehet ilyen szívós ereje annak, ami nincs? És mintha egyre edesebb, fanyarabb volna ez az úr. Főleg ha meglátja Ágneszt a bentlakás folyosóin, vagy ne adj isten, az ebédlőben lábremegtető közelségben mögötte kell állnia a sorban. A tálcán hosszúkás, leválni készülő vízfolt remeg. De más lányok is feltűnnek, legalábbis hosszú idők után most már észreveszi őket, hiszen eddig is körülötte voltak. Észreveszi Petra hatalmas és tág szemeit, erős ajkát, az arcát keretező borzolt hajtincseit, sovány, csenevésznek tűnő, de mégis hajlékony, nyúlánk testét – már Petra kinézete is felér egy forradalommal –, ahogy észre kell vennie Eszter egyre feltűnőbb jelenlétét is az osztályban, a magasan szállongó hangját, amit olyan bűgön, érzékien tud a földre lehozni, magabiztos közlekedését, ruganyos mozdulatait, amelyekkel mintha a levegőben formálna meg egy alakatlan szobrot, vonuló testének egy mélyebb, állandóbb, de mégis továbbformázható lehetőségét. Szinte érthetetlen, hogyan lehet a szépségnek ennyi szivárványozó árnyalata, ennyiféle arca, izgalma, telítettsége. Máskor pedig mintha letámadná Flóra közelsége. Kiszorítana minden mást. Elég, hogy ott legyen az oldalán, egyből a születés, a kezdet érzékenységében kezdenek

fürödni körülötte a dolgok. Mintha most lépnének ki a megnevezhetetlenből, most kapnának nevet, mutatkoznának be. Erdő, mondja az erdő. Fa, mondja a fa. Fűszál, mondja a fűszál. Bokor, mondja a bokor. Szellő, mondja a szellő. Naplemente, mondja a naplemente. De nemcsak bemutatkoznak a dolgok, hanem egy csodálatos teret nyitnak meg előttük, ami egyből közelséggel és vágyakozással itatódik át. Mintha maszatos gyerekujj rajzolna remegő szívárványt az ég hártyalapjára. Csak elkezdődni lehet ebben az ébredésben, folyamatosan másnak, újnak, többnek lenni.

Aztán egyszer csak üresbe üt a szív.

Felhasad a telítettség, és bántó szagot bocsát ki magából.

Ilyenkor csak arra képes, hogy nekiinduljon a város utcáinak, s hagyja, hogy a dülöngélő házközök, a meghajlott póznák, derékba tört fák, a vele szembe sétáló maszkszerű arcok vonulása a szomorúság egynemű, összesűrűsödött közeget borítsa rá. Mint lábos aljáról felkapart zsiradék, olyan ez a szomorúság, nem lehet kievickélni belőle. Hogyan lehet egy beteljesült szerelem betege lenni? Bele kellett volna pusztulnia abba az érintésbe, a gyümölcsöskertben, ezt érzi. Bele kellett volna hálnia a másik test elemébe, hogy ne történhessen meg a változás, az eltávolodás. Vissza akar jutni oda, vissza a tigris hasába, még akkor is, ha nemcsak ketten lennének odabent. A levegő réseibe vágyik, ahol a zuhanás a szájra forraszt minden bizonytalanságot, minden kételyt. Még mielőtt megtörténik az, hogy nem ismeri fel Flórát. Mielőtt egyszer csak teljesen idegenné válik, vagy a felismerhetetlenségig átalakul.

Pedig ez is megtörténik. Hiába ül már órák óta itt a falu közepén, az élelmiszerüzlet előtti betonon, csak nem érkezik Flóra. Pedig megbeszélték telefonon, ebben a faluban fognak találkozni, innen indulnak fel az erdőmélyi tóhoz sátorozni. Ő a kora reggeli vonattal jött meg, ami lent tette ki a síneknél, onnan ballagott fel a faluba megvárni Flórát, aki, tudta, autóstoppal fog érkezni. Már két hónapja nem látták egymást, csak a képzelet rakta ki széteső mozaikokból ezerszer s ezerszer egymás után az arcát. Most ezt az arcot szeretné viszontlátni, de nem érkezik meg az arc, hiába telnek az órák egymás után ebben az aszfaltpuhító melegben. Csak egy rá hasonlító lány száll ki egy autóból, még a hátizsákja is olyan, mint a Flóráé, de nem feléje indul, hanem lekanyarodik a vasútállomás felé vezető útra. Az egész nap így telik el. Lassan délután lesz, lassan a magával hozott könyvet is kiolvassa a forró betonon. Mikor egyszer csak megérkezik Flóra. A vasútállomás felé vezető út irányából tűnik fel. És ekkor derül ki, ő volt a lány, aki kora délelőtt kiszállt az autóból, aki Flóra hatalmas hátizsákját

hurcolta a hátán. Flóra volt az, akit nem ismert fel, akit most is furcsán méreget a szemével, mert megváltozott, mert a hosszú vakációban átalakult... meghízott. Nézi, méricskéli Flórát, aki közben bátortalanul átöleli, megcsókolja, ott van karjaiban átváltozott valósága, de hiába, mert mégsem tudja kiűzni a szemébe betörő idegenséget, aki Flóra helyett érkezett meg, azt az alakatlan fehér szörnyet, ami mintha az ég háttéréről vált volna le, és ki-törölhetetlenül rászabadult.

Nem bírja ezt már tovább. Túl sok ez neki. Legalább ha kiüvölthetné magából ebben az összepréselődött tömegben. A zene is alájátszik gyötrő fájdalomnak, „szerelem, szerelem”, „megint itt van”, üvölti együtt a furcsán és ironikusan kántáló hanggal, na meg: „köpni kell, phű, köpni kell, phű”, fröcsköl a tajték a szájából, pedig azt is tudja, nem kiköpni akarja magából a szerelmet, nem megszabadulni akar tőle, hanem azt szeretné, arra vágyik, hogy újra minden legyen. Visszavágyódik a levegőbe. Érezni akarja, ahogy emeletet vált velük együtt a levegő. Ahogy kikapcsolja az időt, a köztük lévő irtózatosságot a zuhanás. Gúnyosan összemoszolygó szemek figyelik oldalról a vergődését. Mintha egy üres, túlvilágított színpad közepére lökték volna. Nem bírja elviselni ezt, kitámolyog az éjszakába. Felbotorkál a Kossuthon, de még nem akar visszatérni a bentlakásba, ezért letér a Dzsungel irányába. A lacto-bár előtt azonban megtorpan. Hányszor tértek be ide Flórával, a „mi lacto-bárunkba”, megenni „a mi túróspuliszkánkat”, hozzá hideg ízű szánát vagy kefirrt inni. Éles fémszag szúr az orrába, lekopott festésű fémkorlátok, frissen elmosott, zománczott pléhedények és pléttálcák szaga. De nemcsak a szag eleven, mintha az egész lacto-bár világítana, az egész világoskékre meszelt külső fal csapongna, repdesne, mintha helyettük próbálna létezni, helyettük, akik már nincsenek sehol. „Talán a levegőben, a levegőben...”, mormogja maga elé, és elindul a Dzsungelbe, elindul az egyetlen magassághoz a városban, ami hirtelen eszébe jut.

A hídhöz.

Innen más módon kellene mesélni. Fel kellene dúlni a szavak, a mondatok rendjét, el kellene vetni az igeidőket, a határozószók mankóit, mert valami olyasmit kellene megjeleníteni, amiben nincsen előtte és utána, de még a pillanatszerűség összeránduló, mégis kibontható sűrűsége is hiányzik. Ahogy a térbeliség egysége sem képződik meg, hiszen egyszerre több dimenzióban zajlanak az események, sőt egyszerre több valóságban, s ezért a valóságelv is zárójelbe kerül.

Mi marad akkor biztosan? A lépések természetesen, amelyek elviszik a hídig. Át a parkon, a magas, lengedező fák között, az egyre mélyülő sötét-

ben, amelyből csak néhány lámpa metsz ki magának önzőn egy-egy betegesen sárga fénykört. De nemcsak elviszik, hanem fel is lökik a lába alatt inogó deszkázatra, eljuttatják egészen a híd közepéig. A lába alatt a mélyben a várost átszelő folyó csordogál tova, kotyogós hangot hallatva. Itt még van előtte és utána. Mert még az a pillanat is világosan kirajzolódik, amelyben a híd korlátja mellé lép, és egyik lábával elrugaszkodva, a mélybe akarja vetni magát. Akarta, esetleg. Mert a következő pillanatban már nem lehet akaratról beszélni. Nem lehet már irányítani az eseményeket. Már átbillent, átfordult. De nem esett alá a folyóba, hanem megérkezett egy olyan valóságba, amelyben egyszerre több minden hat és érvényes. Amelyben nem mindennek van neve, ha pedig van, akkor nem biztos, hogy azt is fedi, ami előtűnik. Azt érzi, egy hármas osztatú térbe került bele, amelynek a dimenziói azonban függetlenek egymástól, mint egy megbomlott harang nyelvei kalimpálnak el egymás mellett. Egyszerre történnek ezekben a dimenziókban az események, de ami egyszer meggesik, arra többször rá lehet látni, attól függően, éppen merre fordítja a fejét.

A felső fertályba, hiába van éjszaka, erőteljesen tűz be oldalról a nap. Csak alkonyodás előtt ilyen lágyak, hívogatók a fények. Ebben a fényben pedig jómagukat, Flórát és Kristófot látja, szívszorogató közelségben, kézen fogva átgyalogni a város felett. Nemcsak őket veszi észre, hanem a város egésze is látszik, élesen kiválnak a tömbházak, a sportcsarnok, de a folyó elkígyózó csíkja is világosan kirajzolódik, rajta a keskeny fahíddal, az utak, a járdák, a park hatalmas lengedező fáival. Angyalok kukucskálhatnak le ilyen módon az égből. Jó tudni, hogy mindig fel lehet nézni közéjük. De most nem kell csüngenien ezen a tudáson. Könnyedén el lehet engedni. A láb alatt megnyíló térben ugyanis legalább ugyanennyire érdekes dolgok történnek.

Nem létezik még egy ilyen nyitottság, ami odalent fogadja. Legalább ezer élet rejtőzik a levegőben, azt érzi. Ő pedig bárkivé és bármivé átváltozhatna, ha akarná. Mintha spongya törölné le a palatáblát, úgy válik üressé az eddigi élete. De nem azt érzi, hogy újjászületik, hanem hogy mindig is ilyen csupas, formátlan, alakítható volt. Miközben azt is tudja, az életének a sötét felébe szabadult be. A fájdalom birodalmába, amelybe szinte rétegesen önmagukba csavarodva állnak egymás mellett a bántások, a megfosztások, a gyötrődések, a megalázások apró kis tobozai. Odalép a tobozokhoz, kibontja őket, hagyja kisimulni a tartalmukat. Nézi, hogyan fodrozódnak ártalmatlanul a levegőben. Tudja, ezt bármikor megteheti ezután. De az egész eddigi világa szétesőben van, mintha csak egy olyan színpadra

került volna, amelyen éppen átpakolás alatt van a díszlet. Először a tanító bácsiját látja átrohanni a színen, egyik karján három színesre festett, apró kartonfigurával. A rendező éppen hatalmas koffereket halmoz egymásra az egyik sarokban. Egy lépcsőfeljárón összegörnyedve hányik a szegény könyvtáros. Majd azt érzi, vihar kél odalent, amelynek hatalmas löketei többször egymás után át- és átvibrálnak a testén. Minden löket egy új helyzet elé állítja, minden löket után új ember lesz belőle. Tudja, mi miért történik. Tudja, nem ő irányít, de hogy minden úgy történik, ahogy történnie kell. Tudja, amit jónak vél, az egyszer fojtogatni fogja, ahogy azt is látja, hogyan kényszeríti jóra az embereket a bennük bujkáló rossz. Tudja, a kevésből sok fog születni, a sokból kevés. Tudja, ezért a boldog értelmetlenségért létezik. Hogy életével ezt gyarapítsa. Ezért azt is tudja, el fogja veszíteni Flórát. Ahogy abban is biztos, mindig hozzá fog tartozni.

Létezik egy olyan foka a közelségnek, amit már nem moshat le magáról az ember.

Még szeretne maradni itt a levegőben, azt érzi. De közben a hídon is történik valami. Mert a lába alatt, amellyel megpróbál elrugaszkodni a hídról, reccsen egyet a deszka. Halkan, de tisztán halhatón. És hiába néz be újra s újra maga alá a fodrozódó levegőbe, hiába vált léptékeket újra s újra az élete, már nem tud ettől a reccsenéstől szabadulni. Valahol ott van ez a reccsenés minden mögött, ami megtörténhet vele. Mint egy keresztút, ahonnan szétválnak az utak. Azt mondja ez a reccsenés, hiába ez a sok lehetőség, ő mindig egyetlen úton fog járni. Ahhoz próbál minden tetteivel, felajzott gondolatával hűséges maradni. Mert történjen bármi vele – szörnyűségek, elviselhetetlen dolgok, de történjen szépség, gyönyörűség, csoda –, semmi sem fogja jobban elbűvölni, de ha kell, megnyugtatni őt, mint ami van.

Még egyszer felnéz a villámszínű égre, ahol Flóra és Kristóf még mindig kézen fogva lépegetnek előre. Milyen szépek, milyen szabadok, jut még eszébe.

Majd visszalép az életébe.